

# KDO JE BLÁZEN?

Kázání ze soboty 24.10.2020 – br. Martin Pavlík

Milé sestry a bratři v Kristu,

s dnešním textem ke kázání mám jeden problém. Řekl bych, že zatímco v některých jiných Ježíšových podobenstvích se dokážeme zorientovat a najít celkem rychle, v tom dnešním je to mnohem složitější. Jednak je o bohatém člověku a nikdo z nás se za bohatého nepovažuje; ten bohatý je samotným Bohem nakonec nazván bláznem, což je na Bibli hodně drsné a za blázna se taky nikdo z nás nepovažuje; a nakonec vůbec ty kulisy a zemědělský jazyk, který je nám hodně vzdálený... A tak když čteme tento příběh dnes, můžeme mít právem dojem, že to k nám Čechům v dnešní době nemluví. Sám pro sebe jsem však v tomto podobenství objevil tři myšlenky, u kterých jsem si řekl, že se týkají i mě a chtěl bych se o ně s vámi podělit.

Samotný děj příběhu je jednoduchý, ale po přečtení vlastně není úplně jasné, proč je zrovna tento člověk nazván bláznem. Říct o někom, že je blázen, je docela drsné, natož v Bibli a navíc, když to člověku řekne v tomto případě sám Bůh. Proč je bláznem nazván někdo, kdo jedná prozíravě, docela rozumně a jedná tak, jak bychom se nejspíš zachovali i my? Víme, že evangelium je na bohaté lidi hodně přísné. Zaznívají v něm totiž i výroky typu: „blessed are the poor“ nebo „snáz projde velbloud uchem jehly, než bohatý do nebeského království“. Což je pro nás těžká hrozba, protože ve srovnání se zbytkem světa jsme dnes v naší zemi bohatí skoro všichni. To, že šlo o bohatého člověka, ale rozhodně není důvodem, proč ho odsoudit. To, že má bohatou úrodu, taky není nic špatného. Hojná úroda je v Bibli často znakem Božího požehnání, v našem případě možná boháčovy píce. A taky otázka, kam s tou úrodou, je velmi logická. Nikde nečteme o tom, že by někomu ublížil, že by ostatní okrádal nebo šidil. Nikde nečteme, že by nějak hrubě porušoval přikázání. Naopak, zdá se, že je člověk prozíravý, pilný, schopný a úspěšný – má všechny vlastnosti, které uznává dnešní doba. A kdybychom si spočítali, kolik hodin a čemu věnujeme svůj čas, možná bychom došli k tomu, že o to samé usilujeme my sami. Nezůstává sedět, chce to někam dotáhnout. On sám neudělá nic špatně – aspoň to tak vypadá. A přesto mu Bůh říká blázne. Komu tedy Bůh říká blázne?

Samotné označení „blázne“ je závažné, i když nám to tak nemusí znít. Vzpomeňme na Ježíšovo kázání na hoře, kde u Matouše v 6. kapitole říká, že kdo snižuje víru svého bratra, bude vydán radě, a kdo by řekl svému bratru „blázne“, propadne ohnivému pecku. V tomto Ježíšově pojetí je nadávka „ty blázne“ pokládána možná za těžší provinění než zabití. Takto tvrdá slova musí v našem příběhu prostě varovat před něčím vážným.

Náš životní styl je s tím boháčovým podobný podle mě ve dvou ohledech:

Za prvé, ani my velmi nepočítáme s koncem, nepřemýšlíme o něm a velmi lehce

dokážeme zapomenout na to, že „mnoho let“ není samozřejmost. Představa, že jsem za vodou, nás zbavuje strachů o budoucnost. Co víc si přát, než být zajištěn na mnoho let. Sami někdy propadáme tomu, když věříme, že náš život něco stoprocentně zajistí. A boháč v příběhu vlastně uvěřil úplně stejně – představě o zajištěné budoucnosti. Nepočítá s tím, že by nežil. Nepočítá s možnou krátkostí života. A nepočítá s tím, že by do toho všeho mohlo něco zasáhnout.

Za druhé, jde o to, jak snadno přesvědčí sám sebe... Jak se neradí, jak mluví sám se sebou, což se exemplárně projevuje v těch jeho dialozích sám se sebou. Několikrát se tam opakuje: říkal si..., pak si řekl..., a pak si řekl: řeknu si...

Je tady několikanásobná přímá řeč, a přitom pořád nemluví nikdo jiný než on, sám se sebou, sám o sobě.

I když jsme možná ještě před chvílí nevěřili, že se tento příběh může nějak týkat i dnešní doby, vidíme, že je aktuální možná až moc. Nejspíš také začínáme rozumět i tomu, co je z Božího pohledu bláznivé. A Ježíš tento svůj příběh zakončí slovy: „Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady, ale není bohatý před Bohem.“ Hromadit si poklady, tomu rozumíme, být bohatý také, ale před Bohem – co to znamená? Odpověď na otázku, kdo je tedy bohatý před Bohem, a ne blázen, nacházíme právě v životním příběhu toho, kdo vypráví naše dnešní podobenství. Ani Ježíš, podobně jako boháč, nemá před sebou dlouhý život. Ježíšovi zbývá snad jen pár měsíců. A podobně jako v dnešním podobenství promluvil Bůh do života boháče, promluvil i do toho Ježíšova. Všimněte si ale, že podobenství, které Ježíš vypráví, je přesným opakem jeho hodnot a životního stylu.

Vnitřní odpověď boháče je stále velmi moderní: postavit větší a trochu si užít. V tom je přece smysl života, jinak by po takovém životě netoužila většina planety. Boháčův styl života je z našeho pohledu velmi pochopitelný, ten Ježíšův vnímáme spíš jako extrémní, možná i bláznivý. Boháč myslí na svoji budoucnost, Ježíš se majetku zřekl a všechno vsadil na království Boží a na Boha, kterého zná jako Otce. Boháč je ve svých plánech prozíravý, Ježíš se vydal na pouť, na níž (jak říká) „nemá, kam by hlavu složil“. Boháčův životní styl lze považovat za úspěšný, Ježíšův příběh byl z pohledu jeho současníků velmi neúspěšný. Zdá se, že končí selháním, opuštěním a nakonec smrtí. Z vnějšího pohledu nedošlo k žádnému okázalému projevu Boží moci a při sledování finále Ježíšova příběhu už mnozí v jeho době odešli s tím, že byl popraven a skončilo to fiaskem.

Dnešní podobenství ale odhaluje jinou perspektivu, jiný pohled na život. Člověk, který si v posledních chvílích plánuje skvělou a zajištěnou budoucnost, ji nemusí mít, a Ježíš, který se své budoucnosti vzdává, jí získává. Úspěšné je nejednou neúspěšné a rozumné se stává bláznivým. Křesťanství je plné podobných paradoxů a příběhy jako ten dnešní nám je připomínají.

Sestry a bratři, pokusím se v závěru shrnout 3 myšlenky, které si na základě dnešního čtení odnáším a považuju za klíčové.

1) Dnešní příběh říká, že nejvíc záleží na tom, kdo náš život a naše životní úspěchy hodnotí. Jestli se něčeho bojíme, tak neúspěchu. Největší tabu naší generace už dávno není sex, ale neúspěch. A dnešní příběh říká: víte, na čem záleží nejvíc? Na tom, kdo vaše životní úspěchy hodnotí. Protože před Bohem může být i neúspěšný život – jako ten Ježíšův a lidí, kteří se rozhodli ho následovat – jednou oceněn jako bohatý.

2) Je důležité, komu klademe otázky a od koho očekáváme odpovědi. A jestli jsme to my sami, stejně jako v případě dnešního boháče z příběhu, něco je špatně. Problém nebyl, že byl bohatý, ani že měl hodně úrody, ale v tom, že si sám kladl otázky a sám si na ně odpovídal. Ježíš se i v nejtěžších chvílích svého života modlil, ptal svého Otce a spoléhal na jeho odpovědi.

3) To, co po nás zůstane, nespočívá v tom, co jsme nashromáždili, ale v tom, co jsme rozdali. I v tomto je pro nás vzorem Kristus, který se s námi nakonec podělil i o svůj život.

V Ježíšově příběhu vidíme příklad někoho, kdo nám lidem ukázal, co znamená být bohatý před Bohem. A naše jediná naděje je v tom, že se pokusíme být bohatí stejně.

Amen